

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.

Специфіка іноземної мови як феномену суспільної культури полягає в тому, що мова володіє величезними можливостями для пізнання і запозичення цінностей інших культур, та загальнолюдських цінностей, сприяючи вихованню особистості в контексті “діалогу культур”. Очевидне домінування в процесі вивчення іноземної мови міжкультурної складової диктує необхідність вивчення соціокультурного компоненту. Формуючи іншомовну комунікативну компетенцію, як обов’язкову складову, ми виділяємо соціокультурну компетенцію, яка передбачає засвоєння фонових знань і одночасно вміння представити власну культуру засобами іноземної мови. Однак відповіді на питання, як виробити вміння оформити комунікативний намір вербальними і невербальними засобами у відповідності до певної комунікативної ситуації і особливостей ментально-лінгвального комплексу німецькомовних країн поза межами мовного середовища стосовно вивчення іноземної мови, нема.

Проблема вивчення мови як живої мовно-творчої діяльності (В. Гумбольдт), яка створює як саму мову, так і мовну самосвідомість мовного колективу і окремої особистості, стала передумовою переходу лінгвістики на антропологічну парадигму, в рамках якої виникла нова гуманітарна дисципліна – *лінгвокультурологія*.

Сучасні умови життя вимагають від вивчення іноземної мови перш за все функціональності, коли її засвоєння не стає самоціллю для студентів, а засобом успішної самореалізації в реальній дійсності, засобом реального спілкування з носіями інших культур.

При вивченні німецької мови майже всі користуються німецькими підручниками, які передбачають засвоєння німецьких норм мовної і немовної поведінки при вирішенні комунікативних завдань, оскільки написані згідно з нормами літературної німецької мови (Hochdeutsch). В якості зразка мовної поведінки пропонується іншомовний дискурс, який демонструє комунікативний тип речень, вибір слів і граматичних структур, обумовлених стилем мови в даній конкретній ситуації. В той час, як наукові дані, наведені в книзі С.Г. Тер-Мінасової “Война и мир языков и культур” свідчать, що спілкування складається з: 7% власне вербальних засобів, 38% фонетичного оформлення мови, 55% невербальних засобів.

Більшість дослідників поділяє думку, що вербальний канал використовується для передачі інформації, в той час як невербальний канал використовується для “обговорення” міжособистісних відносин, а в деяких випадках замість мовних повідомлень.

На особливу увагу заслуговує також виділення одиниць мови і мовних знаків, які є мовними структурами в культурному контексті і співставляються з аналогічними явищами рідної мови, оскільки взаєморозуміння в ході іншомовної комунікації можливе лише за наявності загальних для комунікантів фонових знань. Лінгвістичну природу фонових знань вдалось розкрити Є.М. Верещагіну та В.Г. Костомарову. На величезній кількості прикладів показано, що семантика слова не вичерпується одним лексичним поняттям. Можна виділити ряд слів, які в німецькій і українській мові мають абсолютно різне значення, незважаючи на те, що перекладаються однаково. Так, якщо українське слово “лекція” – це систематичний, послідовний виклад навчального матеріалу, якого-небудь питання, теми, розділу, предмету, методів науки, то в німецькій мові – це значення застаріло і на сьогодні “die Lektion” – це урок, урок в підручнику з іноземної мови (в нашому розумінні тема), індивідуальний урок тренера, повчання. Слід звернути увагу студентів також на різне значення, яке вкладають представники різних культур в одні й ті ж слова, на особливості вживання тієї чи іншої фрази в конкретній ситуації спілкування, що дозволить їм грамотно оформити і реалізувати комунікативний намір і уникнути збою комунікації. Так, німецьке слово “der Akademiker” має значення людина з вищою освітою, а українське слово академік буде перекладатись як “das Akademiemitglied”.

Таким чином, лінгвокультурологічний контекст при вивченні іноземної мови передбачає виділення мовних одиниць і знаків, які мають особливості вербального і невербального оформлення в рідній та мові, що вивчається. Іншомовна комунікативна компетенція включає в себе також знайомство студентів з етичними нормами спілкування, які відображають особливості менталітету даної культурно-мовної спільноти, що дозволяє їм оформити висловлювання адекватно конкретній ситуації у відповідності з очікуваннями носія мови.